

Τ' ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΖΑΜΠΕΛΙΟΥ

Ο συγγραφέας τών «Κρητικών Γάμων» και ή έρωτική ζωή του. Ο Σπυρίδων Ζαμπέλιος και ή έρφρανή τής Λευκάδος. Μία μυθιστορηματική περιπέτεια. Ο νεαρός Άριστογείτων και ή Μαρία. Όπου οι άδελφοί τής ώραςίας Λευκαδίτισσας ένασχέτησαν στην Ίταλία με τά χαντζάρια. Σκηνές στο Μιλάνο. Μία άπρόσπτη λύσις. Γάμος και διαζύγιο. Η άπέφραξις τριών δικαστηρίων, κτλ.

ΙΝΕ έντελώς άγνωστη στην Έλλάδα και σχεδόν άπίστευτη, ή ιστορία που θα διηγηθώμαι. Άναφέρεται στη ζωή του παλαιού συγγραφέως και ιστοριογράφου Σπυρίδωνος Ζαμπελίου, και τή άνακαλύψαμε σ' ένα φύλλο τής Ίταλικής «Τοσκάνας», έφημερίδος που έβγαυαν στο Λιόδον, όπου έζησε πολλά χρόνια ο Ζαμπέλιος, γράφοντας τά έργα του. Άν και ή ιστορία αυτή δέν τμήα καθόλου τή μνήμη του συγγραφέως τών «Κρητικών Γάμων», τήν δημοσιεύοιμε όστόσο, γιατί νομίζοιμε ότι από τή ζωή τών εκλειψάντων παιά λογιών τίποτε δέν πρέπει να μένη σκοτεινό και δια συντελούν να δια φωτίξουν τήν χαρακτήρα τους και να βοηθήσουν τόν έρευνητή τής νέας μας Γραμματιολογίας.

Διηγείτα λοιπόν τ' ακόλουθα ή «Τοσκάνα», υπό τόν τίτλο : «Μία ιστορία που φαίνεται σάν μυθιστόρημα» :

«Στις 21 Μαρτίου 1867 ήθε από τήν Έλλάδα ο Λευκάδιος λόγιος Σπυρίδων Ζαμπέλιος, παρουσίαστη στον Έλληνα Γενικό Πρόξενο τής Γενούης και τού έδήλωσε τά έξής : Έπειδή πέρασαν δεκαπέντε χρόνια από τού γάμου του, χωρίς ν' άποχτήση παιδιά, άπεράσισε, με τή συγκατάθεσι και τής γυναίκας του Λουκίας, ν' άντικαταστήση τήν έλληνα αυτή, υιοθετώντας ένα νεαρό συμπατριώτη του, ονομαζόμενον Άριστογείτωνα Ζαχαριάδη.

Ο Πρόξενος δέχτηκε να συντάξη τή σχετική ληξιαρχική πράξι υιοθεσίας, και ο Σπυρ. Ζαμπέλιος ήφερε τόν νέον αυτόν και δύο μάρτυρες. Όλα λοιπόν-έγιναν τήν ίδια μέρα με τάξι, σύμφωνα με τού Νόμο, ο νέος έπηρε τού όνομα Άριστογείτων Ζαμπέλιος και μήτε ως νόμιμος γυιός και κληρονόμος στο πλούσιο σπίτι του άτέκνου άνδρου γένιου.

Άλλά τού σπίτι ύπηρε και μία νεαρή και ώραια Λευκαδίτισσα, ονομάτι Μαρία, κόρη του άποθανόντος Μ. Γ. (μόνο τ' άρχικά του γράφει ή «Τοσκάνα»), που ο Ζαμπέλιος τήν είχε φέρει από τήν πατρίδα του ως εντάδι - ντε - κομπανία τής γυναίκας του. Άν και πενηντάρης παιά ο Σπυρ. Ζαμπέλιος, άρχισε να έκφοράξη ζσηρό έρωτα στην όρφρανή και τέλο τήν έκαμε έρωμένη του. Έτσι έπιγιναν τά πράγματα, όταν ο νέος έμπερε ως γυιός τού σπίτι και άγάπησε, με τή σειρά του, τή Μαρία. Μόλις όμως τού κατάλαβε ο Ζαμπέλιος, τόν έβλεισε σ' ένα Λίκειο του Λιόδονου, γιά να σπουδάσει εκεί γίνη άξιος τού πατρικού όνόματος — όπως τού ελε ο θετός πατέρας του — πράγματι όμως γιά να τόν άπομακρύνη από τή Μαρία, που τήν ήθελε δλη δική του.

Στό μεταξύ οι άδελφοί τής Μαρίας έμαθαν τού σκάνδαλο και ήσαν από τήν Λευκάδα με τά μαχαίρια άκονομένα. Είπε δέ γνωστόν ότι στα ζητήματα τιμής οι Λευκαδίτες δέν χωρατεύουν. Μόλις τού έμαθε ο Σπυρ. Ζαμπέλιος, έπηρε τήν άγαθή κυρία Λουκία και τή Μαρία του και κατέφυγε στο Μιλάνο, ελπίζοντας να ζήσει κάμποσο χαρό άγνωστος μέσα στη μεγάλη Ίταλική πόλι, ως να περάση ή μετώρα και φύγουν γιά τήν Έλλάδα οι έξαγιοιμένοι άδελφοί τής Μαρίας.

Έξωσαν όμως, ένα βράδυ, στη σάλλα του ξενοδοχείου Μαρίν, όπου είχε εγκατασταθί τού... τριό Ζαμπελίου, φανερώθηκαν οι δύο Λευκαδίτες, άγνωστον πως πληροφορηθέντες τού καταρνήδι τους. Ο Σπυρ. Ζαμπέλιος, στην κρίσιμη εκείνη στιγμή, δέν άργησε να βρη σανίδα σωτηρίας.

Αυτά που σάς ελεον εννε άτιμες συκοφαντίες, ελεε στους δύο άδελφούς. Στην ηλικία μου και στη θέσι μου δέν έπαρτέπονται αυτά. Έβεισε τή Μαρία τήν έρωσι με σάν παιδι μας, και μάλιστα, άν τού έγκρινετε, σκοπεύοιμε να τήν παντρέψοιμε με τού γυιό μας τόν Άριστογείτονα...

Άλλ' οι άδελφοί τής Μαρίας δέν ήσαν τόσο άφελεις, γιά να πιστέψουν τή διαμαρτυρία του Ζαμπελίου και τού έδωσαν να καταλάβη ότι ή άποκατάστασις τής τιμής τής αδελφής τους έπρεπε να γίνη άμέσως. Ο Ζαμπέλιος, και από φόβο γιά τή ζωή του, άλλα και γιατί ήθελε με κάθε θυσία να μη χάση τήν έ-

ρωμένη του, αναγκάστηκε να δεχθί όλες τις άξιώσεις τους. Έγραψε λοιπόν στον διευθυντή του Λυκείου να τού στείλη άμέσως στο Μιλάνο τόν θετό γυιό του. Κι' όταν έφτασε ο άνήνοπος νέος—μόλις δεκαεπτά έτών—στο ξενοδοχείο, ο Ζαμπέλιος τού ελεε :

—Παιδι μου, ήσαν οι άδελφοί τής Μαρίας από τή Λευκάδα και θέλουν να μάς τήν πάρουν. Λοιπόν εγώ, επειδή ξέρω πόσο τήν αγαπάς και τήν προορίζα γιά γυναίκα σου, όμα θα τελειώνες τις σπουδές σου, σέ κάλεσα έδώ γιά να γίνη τώρα ο γάμος σας, όπου αυτοί έπέμεινον να τελειώση μία ώρα άρχητερα αυτή ή ύπόθεσις, με να γυρισουν φουζο στη Λευκάδα.

Ο νεαρός Άριστογείτων έπήγαν να πετάξη από τή χαρά του. «Η μαρκός - μαρκός παντρέψοι...», έλεγε μέσα του. Η Μαρία πάλι, τρομοκρατημένη από τ' αδελφικά χαντζάρια, εύρισκε συμφέροντα τή λύσι αυτή. Και ο γάμος έγινε, με κάθε έπισημότητα μάλιστα, και οι δύο Λευκαδίτες έφυγαν γιά τού νησί τους, εχθραστημένοι που έξωσφάλισαν τού μέλλον τής αδελφής τους. Οι νεόνυμτοι, ο Σπυρ. Ζαμπέλιος και ή Λουκία του, έγύρισαν στο Λιόδον και ζούσαν ήσυχα γιά λίγους μήνες.

Έξωσαν ο Σπυρ. Ζαμπέλιος, συννενοημένος με τή Μαρία—στην όποια άκούσιως μεγάλη έπιρροή—θέλω να ένακαλιέση τόν Άριστογείτονα στο Λίκειο, γιά να μην έχη ήμπίοσι τίς σχέσις του με τήν ώραια Λευκαδίτισσα. Τότε παιά ο νεαρός σύζυγος άνοξε τά μάτια του, διαμαρτυρήθηκε γιά τά άσχημ, έράνασες, έκανε σπηνές. Μά ο θετός του πατέρας, μη φοβούμενος τάς τίσις, τυρώδς από τού πάθος του γιά τήν Μαρία, τού ελεε, δείχνοντας τήν λύσι :

—Φύγε άποδού λ... Σε διώχνω λ... Δεν εσαι γυιός μου λ... Σε αποζητώ λ...

Και πράγματι, τόν έδιώξε, κρατώντας, έννοείται, τήν περικαλλή Μαρία κοντά τους, γράφει ή Ίταλική έφημερίδα. Και τελειώνει έτσι τήν έξιτοφόρη της :

Ο Άριστογείτων κατέφυγε στην Ίταλική δικαιοσύνη. Η όπόθεσις εδικάσθη στο Πρωτοδικείο του Λιόδονου, έπειτα στο Έφετείο τής Λούκας και τέλος στο Άκρωτικό τής Φλωρεντίας. Τό άποτελέσμα όμως όλης αυτής τής διαδικασίας ήταν να κρηυχθί ο Άριστογείτων Ζαχαριάδης έκπαυτος τών δικαιομάτων του ως θετου υιού, να τού άφαιρεθί τού όνομα Ζαμπέλιος και να κρηυχθί άκυρος ο γάμος του με τήν Μαρία λ...!

Άλλα ή ο Σπυρίδων Ζαμπέλιος κι' ή φιλενάδα του έδικαιώθησαν από τά δικαστήρια και ο δυστυχής Άριστογείτων έκρηυχθη... αναγομίδιος να είνε γυιός και σύζυγος και μάλιστα ο πρώην θετός πατέρας του τού έκαμε και μνήσι επί συκοφαντίας, στα Έλληνικά δικαστήρια, και τόν έβαλε γιά δύο μήνες στη φυλακή λ...!

Ο Σπυρίδων Ζαμπέλιος

Μέ τήν εύκαιρία αυτή, παραθέτοιμε και λίγες βιογραφικές σημειώσεις γιά τόν Σπυρίδωνα Ζαμπέλιο. Γεννήθηκε στα 1813. Τού πρώτο βιβλίο του είνε «Άσηματα Δημοτικά τής Έλλάδος» (Κέκωνα, 1852), με πικουαίο πρόλογο, όπου εξετάζει τήν άοχή και τή διάδοσι του δηώδους τραγουδιού και τις περιπέτειες τού έθνους μας. Στα 1859 έημοσιεύσε άλλη σχετική μελέτη, με τόν τίτλο «Πόθεν ή Κοινή Λέξις Γ' ο γ' ο δ' ω». Τή μελέτη αυτή ίνεκαύσε ο Ίάκ. Μολυβιάς στα 1860, με τόν τίτλο : «Πόθεν ή μυθικοφοβία του κ. Σ. Ζαμπελίου». Συγκληνημένος από τή σκληριά τής Κρήτις ο Ζαμπέλιος, έγραψε τα «Ιστορικά Σημνογραφήματα» (Άθηνα 1860) και τούς «Κρητικούς Γάμους» (Τουφίνον 1871), με ιστοβέσεις από τήν Ένετοκρατία. Άλλά πάλιν αυτών, ο χαλιέντερος Ζαμπέλιος έγραψε ένα πλήθος ιστορικά και φιλολογικά άρθρα. Κατά τού τέλος τού βίου του κατέγινε στη πίνταξι μεγάλου έτιμολογικού λεξικού, τού όποιου μόνο τού πρώτο μέρος έξεδόθη, σε κλωνία έκδοσι, στο Παρίσι, στα 1879.

Ο Σπυρίδων Ζαμπέλιος άνεμύθη

ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Μ. VAUCAIRE

ΤΟ ΓΑΜΗΛΙΟ ΤΑΞΕΙΔΙ

Το μεγάλο υπερωκεάνειο, γεμάτο οικογένειες μεταναστών, ταχυδρομικούς σάκκους κι' έμπορεύματα, έφευγε απ' τὸ λιμάνι τῆς Χάρτης γιὰ τὴ Νέα Ὑόρκη.

Ἦταν τὸ δεύτερο ἔτος τοῦ μεγάλου πολέμου.

Στὴ γέφυρα, σχηματίζοντας τετράγωνο γύρω απ' τὸν πρῶτο πλοίαρχο, οἱ αξιωματικοὶ τοῦ πλοίου, τὸν ἄκουγαν νὰ τοὺς διητῆ τελευταίες οδηγίες. «Ἄλλωστε, δὲν εἶχε νὰ τοὺς πῆ καὶ πολλὰ:

—Καμιά σχέση με τοὺς ἐπιβάτες... Οὐτὲ τσάι, οὐτὲ μπιρζ... Μὴ μιλάτε μὲ κανέναν καὶ νὰ δυσοπιστῆτε σὲ ὄλους... Ὅσοι δὲν ἔ-

χουν ὕπηρεσία στὸ κατάστρωμα, πρέπει νὰ μείνουν στὴ γέφυρα καὶ νὰ παρατηροῦν τὸν ὄριζον... Εἶστε ἐλευθεροί, κύριοι...

Ὁ ὑποπλοίαρχος Ταγιάρ, ποὺ εἶχε παντρευτῆ μόλις πρὸ ὀκτώ ἡμερῶν, γύρισε στὴν καμπίνα του κι' ἄρχισε νὰ γράφει τὸ Ἡμερολόγιό του, ἀφιερωμένο τῆς γυναίκα του, τὴν ὁποία εἶχε ἀφήσει, τὴν προηγούμενη ἡμέρα, σ' ἓνα ξενοδοχεῖο τῆς Χάρτης:

«Λιποῦμα, Ἐμί:α μου, ἔγραφε, ποὺ οἱ κανονισμοὶ δὲν ἐπιτρέπουν στοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Ἐμπορίου Ναυτικῆ νὰ παίρνουν μαζί του καὶ τὴς γυναῖκες των... Θὰ κάνωμε ἓνα θαυμάσιο γαμηλιό ταξεῖδι... Μὰ ἡ ἀπαγόρευσις αὐτὴ εἶνε ἐπιβεβλημένη καὶ σὲ καιρὸ εἰρήνης ἀκόμη...»

—Ἐμπρός!

Ὁ ναύτης Πριού, ὑπέρτης τοῦ ὑποπλοίαρχου, μίπηκε καὶ χαϊρέτης κανονικά.

—Τί θέλεις;

—Ἡ κυρία σας εἶνε ἐδῶ, κύριε ὑποπλοίαρχε.

Ὁ Ταγιάρ ἀγρίασε.

—Εἶσαι βέβαιος;

—Μοῦ μίλησε.

—Καὶ τί σοῦ εἶπε;

—Μοῦ εἶπε πὼς ἀγόρασε τὸ εἰσιτήριο τῆς ἀπ' τὸ πρακτορεῖο καὶ πὼς ταξεῖδεύει μετ' οἰκογενειακὸ τῆς ὄνομα. Στὴν καμαριέρα εἶπε πὼς εἶνε χήρα. Μοῦ εἶπε πὼς δὲν πρέπει νὰ φοβῶστε τίποτε... Θέλει μόνο νὰ τῆς πῆτε σὲ ποῖο ξενοδοχεῖο πρέπει νὰ μείνῃ στὴ Νέα Ὑόρκη, γιὰτὶ δὲν γνωρίζει κανένα.

Ὁ νεαρὸς ὑποπλοίαρχος σκέφθηκε μιά στιγμὴ κι' ἔπειτα εἶπε στὸν ἀφωσιωμένο του ναύτη:

—Δὸς τῆς αὐτὸ κι' ἔλα ἀμέσως πίσω.

Πῆρε ἕνα χαρτί κι' ἔγραψε: «Ξενοδοχεῖο Κάρλτον». Καὶ πρόσθεσε ὕστερα: «Ὁ,τι ἔκανε, εἶνε σωθάρδ... Ἐχε μύθει σε».

Ὁ Πριού ἔφυγε σάν ἀστραπὴ. Ὁ Ταγιάρ ἔριξε μιά ματιὰ στὸ Ἡμερολόγιό του, ἔσκισε τὸ φύλλο, τὸ τσαλάκωσε καὶ τὸ πέταξε στὸ καλάθι τῶν ἀχρήστων. Δὲν ἤξερε κι' αὐτός, ἂν ἔπρεπε νὰ λυπηθῆ ἢ νὰ εἶνε εὐχάριστος.

Σὲ λίγο ὁ ναύτης ἐπέστρεψε.

—Ἡ κυρία σας, σὰς εὐχαρίστησε καὶ σὰς φιλεῖ... Δηλαδή, μὲ συγχαίρει, ἔτσι μοῦπε!

—Εὐχαριστῶ... Μόνο νὰ κρατᾶς τὴ γλῶσσα σου.

—Ὅσο γι' αὐτὸ, μείνετε ἡσυχος...

Τὸ ἔραβυ, στὸ τραπέζι, ὁ πλοίαρχος εἶπε στοὺς ἀξιωματικούς πὼς ἔπρεπε νὰ κοιμηθοῦν ντυμένοι, ὅπως θάκανε κι' αὐτός. Στὸν Ταγιάρ ἀνέθεσε τὴν ἐπιθεώρησι τῶν διαδρόμων τῆς πρώτης θέσεως, γιὰ νὰ κλειστοῦν οἱ φεγγίτες, νὰ κατεδαστοῦν τὰ μαῦρα παραπέτασμακα καὶ νὰ ὀδηστοῦν τὰ φῶτα στὶς καμπίνες. Ὁ τρίτος πλοίαρχος θὰ ἐπιθεωροῦσε τὶς ἄλλες θέσεις καὶ τὸν θά-

λαμο τῶν μεταναστῶν.

Κατὰ τὶς ἑννέα, οἱ διάδρομοι ἦσαν ἔρημοι καὶ σχεδὸν σκοτεινοί. Ἐνῶ ὁ ὑποπλοίαρχος Ταγιάρ περνοῦσε ἀπ' τὸν διάδρομο τοῦ δευτέρου καταστρώματος, εἶδε μιά κομψὴ γυναίκα ποὺ ἔρχοταν πρὸς τὸ μέρος του.

Ἦσαν μόνοι στὸν μεγάλο διάδρομο.

Ἡ Ἐρμίνα τοῦ εἶπε:

—Δὲν ξέρει κανεὶς τί μπορεῖ νὰ συμβῆ. Ἦθελα νὰ εἶμαι κοντὰ σου, ἀγάπη μου.

—Σοῦ!

Στὸν ἄγριο ἦχο ποὺ ἔκαναν τὰ κύματα σπάζοντας ἐπάνω στὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου καὶ στὸ μούγκρισμα τοῦ ἀνέμου, δυὸ ἄνθρωποι, ποὺ κανένας δὲν ἦταν δυνατόν νὰ τοὺς ἀκούσῃ, φοβόντουσαν ν' ἀνταλλάξουν δυὸ λόγια. Τὰ χεῖλη τους μόλις ἀρθρώσαν λίγες λέξεις:

—Σ' ἀγαπῶ...

—Κι' ἐγώ... Στὴ Νέα Ὑόρκη νὰ μείνῃς στὸ «Κάρλτον»... Οἱ ἔλικες ἔτριζαν, μαστίγωναν τὴ θάλασσα, καὶ τὰ κύματα μαυασμένα ξεποῦσαν ὡς πᾶνω στὸ κατάστρωμα.

—Φοβᾶμαι, εἶπε ἡ Ἐρμίνα κι' ἔτρεξε νὰ κρυφτῆ στὴν καμπίνα τῆς.

Τὸ ταξεῖδι θάσταξε ἑννέα ἡμέρες χωρὶς κανέναν αἰφνιδισμὸ. Πλησιάζαν στὴ Νέα Ὑόρκη καὶ φαίνοντοσιν πειὰ τὰ ψηλὰ κτίρια τῆς πόλεως. Τότε ὁ Ταγιάρ, ἔνω κάρφωνε τὰ μάτια του ἐπάνω στὴν «ταξειδιώτιδά» του μετ' ἑλπίδας—καθὼς καθόταν ἐ-

κείνη, δῆθεν ἀδιάφορα, σὲ μιά πολυθρόνα λίγα μέτρα μακριὰ του—ἄκουσε τὸν πλοίαρχο νὰ τὸν φωνάζῃ.

—Σὲ λίγο φθάνουμε σὸς κι' ὄγειες! τοῦ εἶπε ὁ γέρο-λύκος ἔκείνος, μόλις τὸν πλησίασε ὁ Ταγιάρ. Δὲν ἔχουμε πειὰ τίποτε νὰ φοβηθοῦμε. Θέλω νὰ σοῦ ἐμπιστευθῶ κάτι!...

Ὁ ὑποπλοίαρχος ἄκουγε προσεχτικά.

—Ἐχουμε ἀπάνω τὸ θαπὸρι μιά ἑμορση χήρα, αὐτὴ ἀκριβῶς ποὺ θαύμαζες τώρα δά...

—Πλοίαρχέ μου...

—Καλὰ, καλὰ...Θὰ ἤθελα νὰ τῆς πῆς, πὼς ἔχω καποια περιουσία καὶ πὼς ἔχω τὴν τιμὴ νὰ...ξέρεις, τὰ γῶμα μπρὸς στὶς γυναῖκες... Ἐσοῦ τὴ γνωρίζεις... Σὲ εἶδα ποὺ τῆς μιλοῦσες.

—Μάλιστα, πλοίαρχέ μου.

—Μποροῦμε νὰ παντρευτοῦμε στὴ Νέα Ὑόρκη, καὶ θὰ ἐπιτρεποῦμε ὕστερα μιάζυ στὴ Γαλλία. Ὅταν μιά γυναίκα πληρώσῃ τὸ εἰσιτήριο τῆς καὶ δὲν τὸ κουνῆσῃ ἀπ' τὴν καμπίνα τῆς, κανένας δὲν μπορεῖ νὰ πῆ τίποτα.

—Σωστά.

—Ὅποτε ἀναλαυθάνεις τὴν ὑπηρεσία αὐτὴ;

—Ἀδύνατον. Εἶνε παντρεμένη.

—Παντρεμένη;

—Μάλιστα. Εἶμαι θεθαῖότατος γι' αὐτὸ.

—Κι' ὁ ἄντρας τῆς τὴν ἀφίνει νὰ ταξειδεῖ μόνη τῆς;

—Τὴ συνοδεῖει.

—Ὅχι δά! Θὰ τὸν ἔβλεπα.

—Τὸν εἶδατε, πλοίαρχέ μου.

—Ποῦ στὸ διάθολο, λοιπόν, εἶνε αὐτός ὁ ἡλίθιος;

—Παράν, πλοίαρχέ μου!

—Ἐσοῦ... Κι' ὁ κανονισμός;

—Πλήρωσε τὸ εἰσιτήριό τῆς, πλοίαρχέ μου, καὶ δὲν τὸ κούνησε ἀπ' τὴν καμπίνα τῆς!

—Χμ! Καλὰ!... Καλὰ!... ἔκανε ὁ πλοίαρχος μουδιασμένος, γυρίζοντας νὰ φύγῃ.

Ἐπειτα γύρισε πάλι, χαμογέλασε καλόκαρδα κι' εἶπε πειραχτικά στὸν Ταγιάρ:

—Ἐ, ποῖς ξέρει; Ὅταν θὰ χηρέψῃ, κάτι μπορεῖ νὰ γίνῃ, τότε!...

M. VAUCAIRE

